

= ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΣΤΗΛΗ =

Ποιὰ εἶναι ἡ θερμοκρασία τῶν πτηνῶν;

Ἡ θερμοκρασία τῶν πτηνῶν εἶναι ὅρκετά ὑψηλή ἐν συγκρίσει μὲ τὴν θερμοκρασία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θερμοκρασία τοῦ γλάρου εἶναι 37,8 βαθμοὺς Κελσίου καὶ τοῦ χιλιούν 44,4 βαθμούς. Ἡ τελευταῖα θερμοκρασία σημαίνει γὰρ τὸν ἀνθρωπὸν ἀκαριαῖο θάνατο, ποὺ ἡ κυνονικὴ τοῦ θερμοκρασία εἶναι 36,7 βαθμούς.

Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἡ καρδιά τους πάλλεται μὲ γρήγορο ουδέτερο. Ὁ σφυγμός τῶν πτηνῶν εἶναι 120 κτύποι στὸ λεπτὸ σὲ μιὰ διμιὰ καὶ ἔκουσθασι κατάστασι. (Ὁ σφυγμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι 72 περίπονο κτύποι στὸ λεπτό.) Στὸ τέλος δύως ἑνὸς πετάγματος, ἡ καρδιά τους κτυπάει τόσο γρήγορα ποὺ ἡ μετρηση τοῦ σφυγμοῦ καθίσταται ἀδύνατος.

Πόσα δόντια ἔχει τὸ ἄλογο.

Τὸ θηλυκὸ ἄλογο (φορθάς) ἔχει 36 δόντια—ἀνὰ 6 κοπτήμες μπροστά, στὴν ἐπάνω καὶ κάτω σιαγώνα καὶ ἀνὰ 6 μιλόδοντες δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ σὲ κάθε σιαγώνη. Τὸ ἄρρενο ἔχει τὰ 36 δόντια ποὺ ἀναφέρεται καὶ 4 ἐπὶ πλέον—ένα μικρὸ κυνικὸ δόντι (δόντι σκύλου), ποὺ βρίσκεται μεταξὺ τῶν κοπτήμων καὶ τῶν μυλοδόντων κάθε σιαγώνας.

Πολλοὶ λένε διτὶ ἡ ἡλικία τοῦ ἄλογου μπορεῖ νὰ βρεθῇ ἀπὸ τὰ δόντια του Αὐτὸς εἶναι ἐν μέρει σωτό. Τὸ πουλαράκι, ἀποκτᾶ τὰ πρῶτα του δόντια σὲ ἡλικία 6 μηνῶν. Στὴ τοῖτο ἔτος ἀρχίζουν νὰ πέφτονται καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ πέμπτου εἰώνος τὸ καρυφόρον ποὺ δόντια, ποὺ δόντια πλέον—ένα μικρὸ κυνικὸ δόντι (δόντι σκύλου), ποὺ βρίσκεται μεταξὺ τῶν κοπτήμων καὶ τῶν μυλοδόντων κάθε σιαγώνας.

Πόσα δόντια ἔχει τὸ ἄλογο (φορθάς) μὲ τὰ φάλαινα νὰ μείνῃ μέσα στὸ νεῖρο;

Ἄν καὶ ἡ φάλαινα ζῇ στὴ θάλασσα, δὲν εἶναι ψάρι. Μπορεῖ νὰ μείνῃ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας μέχρι 20 λεπτά τῆς ὥρας. Κατόπιν ἀνέρχεται στὴν ἐπιφάνεια γιὰ τὸ ἀναπνεύση. Πρὸς εἰσιτεύσει τὸ καμαρὸ ἀρέα, ἀποπνέει πρῶτα ποὺ ἀπὸ μιὰ διμιὰ τὴν τούρα ποὺ δέσμηνται στὸ ἔπανω μέρος τῆς κεφαλῆς της. Πολλές φωρές, πρὸς μία φάλαινα φθάσει στὴν ἐπιφάνεια, ἀρχίζει νὰ βράζῃ τὸ ζεστὸ ἀρέα ποὺ ἔχει μέσα της καὶ ἔνας δγκος νεροῦ πετιέται πρὸς τὰ ἔπανω

Πόσα στομάχια ἔχει ἡ μέλισσα.

Ἄν καὶ ἡ μέλισσα εἶγαι ἔνα μικρὸ ἔντομο, ἔχει δύως δύο στομάχια. Ἡ τροφὴ αὐτοῦ τοῦ ἐντόμου εἶναι νέκταρος καὶ γύρις ποὺ τὴν πέρονει ἀπὸ τὰ ἀνθητά. Καθὼς ἡ μέλισσα πέρνει τὸ νέκταρο ἀπὸ τὰ ἀνθητά, τὸ γλυκὸ αὐτὸν ὑγρὸ πηγαίνει στὸ πρῶτο στομάχι. Μετεῖν τοῦ πρῶτου καὶ δευτέρου στομάχου, ὁ πάρχει μία βαλβίδα ποὺ ἐλέγχεται ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν μέλισσα. Ἡ μέλισσα μπορεῖ νὰ μεταφέρῃ ὅλο τὸ νέκταρο ἢ ἔνα μέρος αὐτοῦ στὸ δεύτερο στομάχι, ἢ νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ στὸ στόμα της καὶ νὰ τὸ ἀφίσῃ στὴ κυψέλη.

Ἐτσι διτὶ ἡ μέλισσα ἔχει ἀνάγκη την τροφή, ἀφίνει λίγο νέκταρο καὶ γύρις νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ πρῶτο στομάχι, στὸ δεύτερο, δηνοὶ ἡ τροφὴ ὑπόκειται σὲ πεπτικὲς μειαβλέστες, δύος συμβαίνει καὶ στὸ στομάχι ἀλλων ζώων.

Ἡ τροφὸς μέλισσα (ἐργάτια) τρέφει ὅχι μόνον τὸν ξεντό της ἀλλὰ καὶ τὰ νεογόνα, διὺ τὸ σκοπὸ αὐτὸς, τὸ νέκταρο καὶ ἡ γύρις περνοῦν ἀπὸ τὸ πρῶτο στομάχι στὸ δεύτερο, δηνοὶ διτὶ τρέφει τὸν ξεντό της, δηνοὶ ἡ τροφὴ ἀναμιγνύεται μὲ διάφορα πεπτικὰ ὑγρά. Κατόπιν μὲν ἔνα εἰδικὸ σωλήνη ἐπινέρχεται ἡ τροφὴ στὸ στόμα, ποὺ εί-

ναι ἔνα ὑπόλευκο πυκνὸ ὑγρό, καὶ λέγεται γάλα τῆς μέλισσας. Τὰ νεογόνα γλύφουν τὴν οὐσία αὐτὴν καὶ τὸ τρυφερό τους δέρμα ἀπορροφᾶται μέρος αὐτῆς.

Τὰ ξητομά τὰ ξητομά ἔχουν ἔγκεφαλο.

Τὰ περισσότερα ξητομά ἔχουν ἔνα καλῶς ἀνεπιτυγμένο νευρικὸ σύστημα. Ὁ ἔγκεφαλος συνδέεται μὲ τὸ σπουδαιότερο νεῦρο, ποὺ διατρέχει κατὰ μῆκος τὸ σῶμα τοῦ ἐντόμου.

Πόσο μακρὺν βλέπομε.

Οταν βρεθοῦμε σὲ μιὰ παραλία, παραποτῷμε διτὶ σὲ μιὰ ἀρκετὴ ἀπόστασι σὲ οὐρανὸς ἐνόντες μὲ τὴν θάλασσαν. Ἡ γραμμὴ ἔπαφης ποὺ σχηματίζεται λέγεται δορίζοντας. Τὸ ἴδιο παραποτῷμε διτὶ σὲ μιὰ ἔκτεινα πεδιάδα. Ἡ ἀπόσταση τοῦ δορίζοντα παραποτῷμε καὶ σὲ μιὰ ἔκτεινα πεδιάδα. Ἡ ποτίστασι τὸ πόσο μακρὺν μπαίνων.

Ἐγὼ τὰ πάτησα. Μὰ ἡμονύμιαι κανένα χρόνο μεγαλύτερος σου.

Οἱ δύο ἡλικιωμένοι κυττάζονται μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα. Ἐλεγεις πῶς προσπαθοῦμε κανένας ν' ἀνονθύψῃ στὸ ἄλλο τὸ παιδάκι τους πατιοῦντας.

—Γεράσαμε, Πέτρο μου, γεράσαμε.

—Καί, δημως, δὲν ἀλλαξες, καθόλου Ἀντώνη. Ὅστεο ἀπὸ τόσα πρόσωπα, σὲ γνώρισα ἀμέσως. Μπορῶντας νὰ βάλω στοίχημα πῶς εἰσείναι.

—Κ' ἔσον δὲν ίδιος, Πέτρο μου.

—Ἄπαντας τοῦ πατέρου του εἴναι Απαράλλαχτος. Θὰ οὲ γνώριζα μέσα σὲ χίλιους.

Προχωροῦσαν τώρα μαζί, κάτω ἀπὸ τὶς ἀκακίες τοῦ ἔξοχικοῦ δρόμου, ἀσπρομάλληδες καὶ οἵ δύο, συνφρούς, μὲ βήματα ἀργά καὶ κουρασμένα.

—Γερός, δυνατός, τέλος πάντων; Πέτρο μου.

—Δόξα σοι δὲ Θεός! Μὲ δὲ τὰ βάσανα, ποὺ πέρασα, δὲν ἔχω παρασπόνα. Ἐχω τὰ μάτια μου, ἔχω τὰ πόδια μου καὶ ἡ καρδιά τὸ λέει ἀκόμα. Κι' ἔσενα καλὺν σὲ βλέπω, Αντώνη, νὰ χτυπήσω έιλο.

—Ἀκούμπησε τὴν μαγκούρα του στὸ χῶμα καὶ τὴ χεύπησε μὲ τὸ δάχτυλό του γιὰ νὰ μὴ ματιάσῃ τὸ φύλο του.

—Ἄς τὰ λέμε καλά... μουρούμησε οπετεῖκεν. Πέρισσου πολλὰ καὶ ἔγω.

—Οταν ἔχῃ μέρες, δημως, κανένας Τί τὰ θέλεις τώρα; Ἄς τὸ ἄφησουμε αὐτά.

—Γιὰ τὸ σημαίνει, πῶς εἰχανεις σειρά σειράς.

—Τέλος πάντων, δὲ μοῦ λές, ποιδις ἀνεμος σ' ἔριξε στὸ χωριό μας;

—Ηταν τυχερό, βλέπεις, ν' ἀνταμωθοῦμε, μιὰ φορὰ ἀκόμα, πρὸς πετιόνυμε. Ἡλθα νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν ὁδούντα Χαλκιδική. Ἐσύ;

—Ἐγώ ἔχω χρόνια ἐδῶ. Κάθο μαι γειμῶνα καλοκαΐζω.

—Ἐχεις οἰκογένεια;

—Παιδιά, ἔγγονα, ἄλλο τίποτε.

—Κ' ἔγω ἄλλα τόσα. Ο Θεός νὰ τὸν δίνῃ μέρες.

Σὲ μιὰ στιγμή, είχαν κάνει τὴν ὀνακνεφαλαίωση μιᾶς διλάκεος ζωῆς ἔνηντα χρόνων.

—Μπρέ, μπρέ, πῶς περνάει δικαίως.

—Πῶς περνάει ἀλήθια! Μοῦ φαίνεται πῶς εἰν' ἔχτες, ποὺ πάις ζαμένεις στὴν πλατεία τοῦ σχολείου.

—Σὰν δινειρό Πέτρο μου, σὰν δινειρό.

—Ηταν δραία μέρα. Οι κάμποι καταπράσινοι διλόγυρα, κεντημένοι μὲ κυπριούχη λιγνίτια καὶ παταρούς.

—Ηταν χωριστήρας της μαρτινής.

—Ἐγώ την τροφή της μαρτινής.

—Πῶς περνάει δικαίως.

—Πῶς περνάει δικαίω

